

Una vacuna contra el pensament únic

Andreu Trilla

De Jordi Pigem (Barcelona, 1964) es pot dir que és un filòsof *engagé*, doctor en Filosofia per la Universitat de Barcelona (1988), amb una tesi sobre Raimon Panikkar, autor que coneix molt bé i de qui sembla haver après la lliçó de la interdependència de tot el que existeix, de la necessitat de diàleg vital per superar el *cloisonnement* de les nostres societats i avançar cap a un punt de trobada més ampli. De

alista heretat del científisme. Ha rebut diversos premis, d'entre els quals en destaquem: el Premi de Filosofia de l'IEC (1999), el Premi d'Assaig de *Resurgence of Scientific and Medical Network* (2006) i el XXV Premi Joan Maragall (2016); però també ha estat objecte d'algunes crítiques, fins per part d'organismes oficials de la salut, per una suposada manca de solidesa científica en algunes de les seves afirmacions, cosa que no les invalidaria pas del tot encara que en debilitaria alguns aspectes. És autor fins ara d'una quinzena de llibres, a més d'altres treballs i de col·laboracions diverses.

Tot i les possibles crítiques o matisacions, el llibre manté sencera la seva credibilitat general

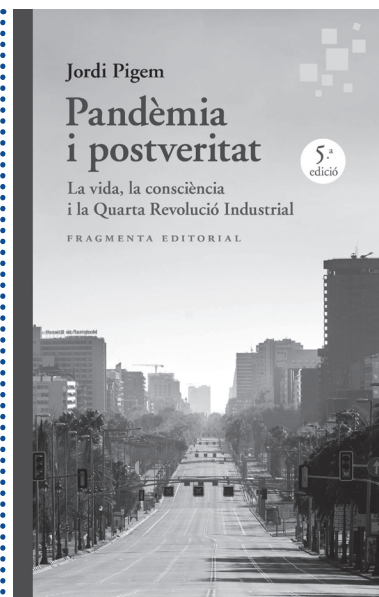
fet va ser un dels coordinadors de l'edició a Fragmenta de les *Opera omnia* d'aquell prolífic pensador. Tot això justifica de sobres que sovint es presenti ell mateix com un filòsof de la ciència i de l'ecologia integral, amb una cosmovisió holística, de què ha estat professor en la Universitat de Plymouth a la Gran Bretanya. Una de les seves fites que podríem dir-ne vitals quedaria ben expressada pel concepte de sostenibilitat, ja que malda per avançar del funcionament consumista a la sostenibilitat com a punt de vista global.

Pigem també s'ha distingit per la proposta d'una espiritualitat sense religió, i d'un intent de superar el paradigma materi-

De fet, alguna cosa deu voler dir que aquest breu llibre de què parlem, aparegut el desembre de 2021 gràcies a Fragmenta, vagi per la 5ª edició en menys de tres mesos. De breu, però contundent, podríem qualificar-lo. A mesura que el vas llegint —i no resulta fàcil deixar de banda la lectura— se't posa la pell de gallina i l'ànim se't va encongint, com suggereix el panorama de vigilància i de solitud que il·lustra tan bé la foto de la portada amb una Diagonal de Barcelona buida de trànsit rodat durant el temps més fort de la pandèmia de la covid. Tota una premonició, si es vol. O bé una tria encertada per predicar la lluita contra una mena de capitalisme que ens vigila i controla constantment.

Excel·lent i creïble a primera vista (o a vista d'inexpert) l'anàlisi de dades, tot i que n'hem sentit directament alguna crítica de persones amigues enteses (investigadors, metges, químics) en el sentit que, per exemple en els llocs on parla de les vacunes i tot el que constitueix el seu entorn, se li notaria que no és ben bé un professional del ram i algunes afirmacions serien si més no discutibles. Potser sí que la precisió científica resulta difícil de conjugar amb una finalitat tan obertament militant com la d'aquesta obra i d'aquest autor. Així i tot, fins amb aquestes possibles crítiques o matisacions, creiem que el llibre manté sencera la seva credibilitat general i el seu interès, es fa escoltar i genera molts interrogants en l'ànim de qui el llegeix, i potser d'això es tractava.

Trobem intel·ligent i original la manera que té l'autor de lligar el

Pandèmia i postveritat

Jordi Pigem

Fragmenta, Barcelona, 2022 (5^a ed.) |

144 pàg. | 15,67 €

JORDI PIGEM

1

relat en 24 (a manera de) capítols, cadascun dels quals arrenca amb la darrera frase de l'anterior. Així manté la unitat del relat, que es va ramificant en aspectes diversos, però tots ells ben interrelacionats. També l'interès del lector es veu així reforçat amb aquesta petita argücia narrativa.

Alguna persona segurament trobarà que aquest llibre exagera les tintes més fosques i que n'oblida altres de més agradables o positives, que també són presents en la nostra societat. Això podria generar un cert rebuig o sensació d'engany. Sembla que l'autor tingui un partit pres, com es dedueix de bell antuvi de la manera com incorpora a la seva obra dues altres obres tan famoses i conegudes com *A brave world* (Un món feliç), d'Aldous Huxley, i 1984, de Georges Orwell. Així, afilerant la seva reflexió a partir d'aquelles coordenades ja sembla més normal i comprensible que hi predominin amb molt els efectes foscos i amenaçadors per a la raça humana, i que s'hagin bandejat o si-

La incomoditat que produeix la lectura és, potser, un dels efectes buscats per l'autor

lenciats els més esperançadors. Especialment inquietant resulta en la nostra opinió el darrer capítol. Com és natural, no ens semblaria correcte desvelar aquí per què ens ho sembla: el lector ja s'ho trobarà i potser estarà d'acord amb nosaltres... o potser no.

Tot el text està enriquit, a més, amb una abundor de notes (o 'referències', com les anomena l'autor), amb una 'coda' a manera de símil musical per cloure, i amb una bibliografia final ben abundant i estimuladora. No cal dir que l'aspecte extern de l'edició és de la mateixa qualitat i pulcritud

a què ens té acostumats l'editorial Fragmenta, a qui cal felicitar per la seva magnífica obra de divulgació de textos per estimular el pensament des del punt de vista de l'humanisme i de la religió no confessional.

En resum, i atesa també la brevetat d'aquest llibre, creiem que és recomanable de llegir-lo. La innegable incomoditat que produeix la seva lectura podríem considerar que és, potser, un dels efectes buscats per l'autor. És un llibre, tornem a dir, que pren partit, militant. Sap el que busca i adreça la seva estratègia a suscitar en el lector un estat d'ànim favorable al canvi proposat. No us penedireu d'haver-lo llegit, sobretot si la seva lectura us provoca un cert malestar. En un pretès "antivacunes" com és l'autor, la seva obra actua de fet com una veritable vacuna "antisistema", amb efectes secundaris inclosos. Que us vagi de gust.

1 Jordi Pigem. Foto: Fragmenta editorial.